

พิชชา ไชยภูมิ 2553: การวิเคราะห์การยอมรับ และผลตอบแทนทางเศรษฐกิจของข้าวเหนียวพันธุ์ กข 12 ในจังหวัดหนองคาย ปีการผลิต 2550/2551 ปรินญาวิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (เศรษฐศาสตร์ เกษตร) สาขาเศรษฐศาสตร์เกษตร ภาควิชาเศรษฐศาสตร์เกษตรและทรัพยากร อาจารย์ที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์หลัก: อาจารย์อรรถส นกสินธุวงศ์, Ph.D. 118 หน้า

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อศึกษาต้นทุนและรายได้ของข้าวเหนียวพันธุ์ต่าง ๆ รวมทั้งปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับของข้าวเหนียวพันธุ์ กข 12 ซึ่งเป็นพันธุ์ที่กรมการข้าวรับรองและแนะนำให้เกษตรกรปลูก เมื่อปี พ.ศ. 2550 เพื่อแก้ปัญหาความแห้งแล้งในพื้นที่จังหวัดหนองคาย ข้าวเหนียวพันธุ์ กข 12 สามารถปลูกได้ในเขตนํ้าฝนที่ฝนหมดเร็วและเป็นนํ้าค่อนข้างดอน นอกจากนี้ยังเป็นพันธุ์ที่ค่อนข้างต้านทานโรคไหม้และมีคุณภาพหุงต้มที่ดี การศึกษาใช้ข้อมูลจากการสำรวจเกษตรกรในพื้นที่จังหวัดหนองคายที่ได้รับการส่งเสริมให้ปลูกข้าวเหนียวพันธุ์ กข 12 โดยพัฒนาแบบจำลองทางเลือกแบบมัลติโนเมียลโลจิต โดยมีทางเลือกของเกษตรกร 4 ทางเลือก ได้แก่ ทางเลือกที่ 1 เกษตรกรเลือกปลูกข้าวที่ไม่ใช่ทั้งพันธุ์ กข 12 และพันธุ์หางยี 71 ทางเลือกที่ 2 เกษตรกรเลือกปลูกข้าวพันธุ์หางยี 71 แต่ไม่ปลูกพันธุ์ กข 12 ทางเลือกที่ 3 เกษตรกรเลือกปลูกข้าวพันธุ์ กข 12 และพันธุ์หางยี 71 และสุดท้ายทางเลือกที่ 4 เกษตรกรเลือกปลูกข้าวพันธุ์ กข 12 แต่ไม่ปลูกพันธุ์หางยี 71

ผลการศึกษาต้นทุนและรายได้จากการปลูกข้าวเหนียวพันธุ์ต่างๆ พบว่า ในสภาพพื้นที่ดอน ข้าวเหนียวพันธุ์ กข 12 มีต้นทุน รายได้ และกำไรสุทธิสูงสุด ส่วนในสภาพพื้นที่ลุ่ม ข้าวเหนียวพันธุ์ กข 6 มีต้นทุน รายได้ และกำไรสุทธิสูงสุด สำหรับผลการศึกษาการยอมรับข้าวเหนียวพันธุ์ กข 12 พบว่า การได้รับพันธุ์ข้าวเหนียว กข 12 จากศูนย์วิจัยข้าวจังหวัดหนองคายมาทดลองปลูก สัดส่วนพื้นที่ดอนต่อพื้นที่ทั้งหมดเป็นปัจจัยสำคัญที่เพิ่มความน่าจะเป็นในการเลือกปลูกข้าวเหนียวพันธุ์ กข 12 แต่จำนวนแรงงานในครัวเรือนที่ใช้ในการผลิตข้าวจะลดความน่าจะเป็นในการเลือกปลูกข้าวเหนียวพันธุ์ กข 12 ดังนั้นในการส่งเสริมข้าวเหนียวพันธุ์ กข 12 จึงควรให้เกษตรกรได้ทดลองปลูกจากเมล็ดพันธุ์ของศูนย์วิจัยข้าว โดยเน้นการส่งเสริมพันธุ์ข้าวเหนียว ในพื้นที่ที่เหมาะสมคือพื้นที่ดอน รวมทั้งส่งเสริมพันธุ์ข้าวเหนียว กข 12 ในครัวเรือนเกษตรกรที่มีจำนวนแรงงานขนาดเล็ก